Олександр ЛЕВЧЕНКО

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ: ОСНОВИ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

ЖИТОМИРСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ С. П. КОРОЛЬОВА

Олександр ЛЕВЧЕНКО

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ У ВОЄННІЙ СФЕРІ: ОСНОВИ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Монографія

Житомир
ПП "Євро-Волинь"
2021

УДК 355.40:35.02
Л38

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова (протокол № 11 від 14 квітня 2021 р.)

Рецензенти:
В. Ю. Богданович – доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України; головний науковий співробітник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України
Д. В. Дубов – доктор політичних наук, старший науковий співробітник; завідувач відділу інформаційної безпеки та кібербезпеки центру безпекових досліджень Національного інституту стратегічних досліджень
А. І. Семенченко – доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України; директор Інституту вищих керівних кадрів Національної академії державного управління при Президентові України

Левченко О. В.

Л38 Система забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері: основи побудови та функціонування : монографія /О. В. Левченко. – Житомир : Видавець ПП "Євро-Волинь", 2021. – 172 с.

ISBN 978-617-7992-08-9

У гібридній війні проти України Росія здійснює надпотужний деструктивний інформаційний вплив на всі сфери функціонування нашої країни, створюючи реальні інформаційні загрози і завдаючи відчутних збитків державі і суспільству. Особливо небезпечними інформаційні загрози є для воєнної безпеки України. Надійний захист від цих загроз можливий лише за умови наявності дієвої системи забезпечення інформаційної безпеки.

Монографія присвячена методології побудови та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки України у воєнній сфері, яка розроблена на основі досвіду і результатів практичної роботи автора за цим напрямом. У розвиток розробленої в рамках методології концепції побудови та функціонування системи автором обґрунтовано відповідні практичні рекомендації.

Монографія рекомендована для використання у структурах, що фахово займаються питаннями забезпечення інформаційної безпеки держави, зокрема у воєнній сфері, а також у навчальних закладах і наукових установах суб'єктів сектора безпеки і оборони.

Автор: **О. В. Левченко**, доктор військових наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України.

УДК 355.40:35.02

ISBN 978-617-7992-08-9

ЗМІСТ

ВСТУП

Аналіз збройних конфліктів останнього десятиріччя, зокрема гібридна війна Росії проти України, показує, що на перший план все частіше виходять невоєнні методи досягнення стратегічних цілей у війні. Один із найавторитетніших вітчизняних спеціалістів у сфері безпеки і оборони В. Горбулін влучно зауважив: "Війна Росії проти України продемонструвала відсутність чіткої лінії фронту – для боротьби та досягнення політичних цілей і будь-якої переваги все більш використовуються комбіновані моделі впливу: трибуни міжнародних організацій, впливові політики й посадовці іноземних держав, представники науки і шоу-бізнесу, завербована агентура для реалізації терактів, приватні військові компанії і навіть організована злочинність. У глобальних цивілізаційних протистояннях, до яких можна сміливо віднести російсько-українську війну, "військовий важіль" стає не основним, а допоміжним" [1].

Маємо погодитися, що сьогодні інформаційна боротьба стає основною формою вирішення міждержавних суперечностей. Зміна характеру воєнних загроз, а також форм і способів ведення збройної боротьби, багатоплановий характер дій противника ставить до системи забезпечення воєнної безпеки держави (ВБД) нові, набагато вагоміші вимоги, зокрема щодо надійного забезпечення інформаційної безпеки (ІБ) держави у воєнній сфері.

Особливо це є актуальним в умовах надпотужного інформаційного впливу (ІВ) на Україну з боку Кремля та наявності реальних інформаційних загроз (ІЗ), які завдають суттєвих збитків національній і, зокрема, воєнній безпеці нашої держави.

На заваді цим загрозам може стати лише потужна система забезпечення інформаційної безпеки (СЗІБ), яка створюватиме прийнятний рівень ІБ в Україні.

Проте ефективне вирішення завдань інформаційної безпеки держави на сьогодні є проблематичним через відсутність повнофункціональної СЗІБ як на національному рівні, так і в системі забезпечення воєнної безпеки держави (СЗВБД).

Аналіз публікацій із проблем ІБ свідчить про істотний інтерес зарубіжної і вітчизняної наукової спільноти до цієї теми, що зумовлено постійно зростаючим значенням інформаційної боротьби у розв'язанні міждержавних протиріч. Багато закордонних та українських учених зосередилися на дослідженнях походження інформаційних воєн. У роботах [2–14] та багатьох інших наводяться результати всебічного аналізу інформаційної

складової локальних війн і збройних конфліктів останніх десятиліть, умов, причин, форм і способів інформаційного протиборства. Робиться висновок про надзвичайну роль інформаційного впливу в досягненні цілей воєнних конфліктів.

Водночас ряд учених присвятили свої дослідження більш глибокому вивченню питань саме ведення інформаційної боротьби, зокрема організації інформаційних операцій (ІО), акцій та інших заходів ІВ [15–37] тощо.

З іншого боку, враховуючи загострення глобальних безпекових проблем та підвищену актуалізацію питань захисту населення і національної інфраструктури від ІЗ, ряд провідних вітчизняних учених у своїх роботах тим чи іншим чином досліджували питання розв'язання комплексної проблеми забезпечення інформаційної безпеки. Це, зокрема, [38–51] та праці ряду інших науковців.

Окремо в цьому ряду знаходяться дослідження щодо забезпечення ІБ у воєнній сфері [52–57]. У цих працях розкриваються не лише загальні поняття й концептуальні погляди на розв'язання проблем забезпечення ІБ у воєнній сфері, але й конкретизуються ті чи інші аспекти.

У ряді робіт науковців-фахівців у сфері виявлення та аналізу ІЗ надаються окремі пропозиції щодо формування СЗІБ [58–62].

Проте лише в окремих дослідженнях [63–65] надається увага розробленню методологічних підходів до розв'язання проблем забезпечення ІБ у воєнній сфері за рахунок створення відповідної системи – СЗІБ у ЗС України. Але в жодній із робіт цих авторів немає завершених концептуальних поглядів, СЗІБ не "прив'язується" до СЗВБД як її складова підсистема, не розглядається порядок функціонування складових підсистем і всієї СЗІБ, що й обумовило необхідність продовження досліджень за цим напрямом.

У цій монографії викладені результати досліджень щодо розроблення концептуальних основ побудови та функціонування системи забезпечення інформаційної безпеки України у воєнній сфері, які базуються на досвіді і результатах роботи автора у прикладній площині забезпечення інформаційної безпеки нашої держави.

У монографії розглядається лише інформаційно-психологічна складова інформаційної безпеки, її друга складова – інформаційно-технічна (кібернетична) потребує окремого дослідження.

Зараз ми перебуваємо в умовах реальної інформаційної війни з Росією. А, отже, і діяти треба за всіма законами війни: скоординовано, швидко, масовано, жорстко. Не на протидію, а на випередження. Не обороняючись, а наступаючи. Тільки так можна досягнути інформаційної переваги над противником!

Автор